

Oslo, 20-21.09.2024

Referanser: KR 37/24

Arkivsak: 24/01890-2

Saksdokumenter:

KR 68/24 Utkast til høringsnotat om rammer for kirkevalget
Valgordningen i Den norske kirke - utredning og høring

Høring – rammer for kirkevalget

Sammendrag

Kirkerådet behandlet en evaluering av kirkevalget 2023 i sitt møte i mars 2024. Det ble også gjennomført et seminar om kirkevalget i Kirkerådets maimøte i 2024.

Kirkerådet så behov for å vurdere endringer i de kirkelige valgreglene og ba i sak KR 37/24 om at det forberedes en sak om kirkevalget til Kirkerådets møte i september med sikte på høring før Kirkemøtet 2025. I tråd med bestillingen fra Kirkerådet er det utarbeidet et utkast til høringsnotat som tar opp spørsmål om:

- digitalt valg eller digitalt og fysisk valg
- tidspunkt for kirkevalget
- ordning for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet
- andre forenklinger i regelverket
- særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte
- spørsmål om lik representasjon fra alle bispedømmer
- endring fra *valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet til valg av Kirkemøtet*.

Utkast til høringsnotat er vedlagt. Saksorienteringen redegjør for bakgrunnen for saken, gir Kirkerådet noe utfyllende informasjon om det digitale valgsystemet og endringer i medlemsregisteret fra 2024, redegjør for noen av forslagene i høringsnotatene, og gir nærmere informasjon om enkelte problemstillinger som ikke inngår i utkastet til høringsnotat. Det foreslås bl.a. en egen høringsprosess med døvemenighetene og Saemien Åålmege (samisk menighet i sørsamisk språkområde) for å forenkle digitaliseringen av valgene av hhv. døvemenighetenes representant og sørsamisk representant i bispedømmeråd og Kirkemøtet. Saksorienteringen gjør også nærmere rede for økonomiske og administrative konsekvenser Kirkerådet som ansvarlig organ må være kjent med.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet ber direktøren ferdigstille høringsnotatet i lys av behandlingen i møtet og sende det på høring.
2. Kirkerådet ber direktøren sende spørsmålet om stemmerett på døvemenighetenes representant og sørsamisk representant i bispedømmeråd og Kirkemøtet på begrenset høring til de berørte instansene.

Saksorientering

Kirkerådet behandlet i møte 8.–9. mars 2024 en sak om *Evaluering av kirkevalget 2023*, jf. sak KR 37/24.¹ Kirkerådet traff følgende vedtak:

1. Kirkerådet er ikke fornøyd med valgdeltakelsen i 2023. Samtidig som en må arbeide med tiltak for å styrke deltakelsen, er det viktig å kritisk vurdere ressursbruken i lys av det som framstår som en realistisk oppslutning om kirkevalg.
2. Kirkerådet tar evalueringen av kirkevalget til orientering og er i hovedsak fornøyd med forberedelsen og gjennomføringen av valget. Det er positivt at det var færre klagesaker enn ved valget i 2019. Erfaringene og tilbakemeldingene som har kommet må tas med i forberedelsen til neste kirkevalg. Det er grunn til å takke alle frivillige og ansatte som har bidratt til gjennomføringen, og alle som har stilt opp som kandidater.
3. Det er positivt at mange visste om kirkevalget. Kirkerådet ber om en vurdering av ulike kommunikasjons tiltak med sikte på en prioritering som kan øke kjennskapen til kirkevalget best mulig.
4. Kirkerådet er tilfreds med forberedelsen og gjennomføringen av det digitale valget. Tilbakemeldingen fra kirkemedlemmene var også svært positive. Denne løsningen må videreutvikles frem mot neste valg.
5. Kirkerådet ser behov for å vurdere endringer i de kirkelige valgreglene og ber om at det forberedes en sak om kirkevalget til Kirkerådets møte i september med sikte på høring før Kirkemøtet 2025. Denne saken bør blant annet ta opp følgende spørsmål:
 - a) Hvordan valget skal gjennomføres – fysisk og/eller digitalt valg?
 - b) Tid og sted for valg
 - c) Kirkemøtets sammensetning
 - d) Aktuelle forenklinger i regelverket
 - e) Valgordning

Det nyvalgte Kirkerådet hadde også et seminar om kirkevalget i sitt møte mai 2024.

¹ Noen av tallene fra regnskapet for kirkevalget i 2023 var ikke korrekte i sak KR 37/24, først og fremst fordi tildelingen til bispedømmene på kr 7,5 mill. ikke var inkludert. Totaltallet for fireårsperioden utgjorde derfor ca. 85,5 mill. i stedet for 78,3 mill. Tallene i høringsnotatet er oppdatert i tråd med dette.

Denne saken følger opp deler av Kirkerådets vedtak i sak KR 37/24. Vedlagt saksorienteringen er et utkast til høringsnotat om rammer for kirkevalget. Saksorienteringen gjør også rede for noen problemstillinger som Kirkerådet må være kjent med, uten at disse vil inngå i høringen. Høringsnotatet behandler flere kompliserte spørsmål og er derfor omfattende. Det er utarbeidet et sammendrag som presenterer hovedlinjene i forslagene i høringsnotatet.

Denne saken følger ikke opp alle vedtakspunktene fra sak KR 37/24. Det gjelder for eksempel vurderingen av ulike kommunikasjonstiltak, som vil bli fulgt opp i en annen sammenheng.

Plan for videre saksbehandling

For å komme videre med arbeidet med regler og andre forberedelser til kirkevalget i 2027 er det nødvendig med noen avklaringer nå. Det er derfor lagt opp til at Kirkemøtet vil behandle en sak om rammer for valget i 2025, etterfulgt av en regelendringssak på Kirkemøtet i 2026.

Det foreslås å sende et høringsnotat på høring med frist **7. desember 2024**. Alle bispedømmeråd, registrerte nomineringsgrupper, Interesseforening for Nominasjonskomiteens liste og enkelte andre berørte instanser vil motta høringsnotatet.

Menighetsråd og kirkelige fellesråd er i stor grad berørte instanser. På bakgrunn av tilbakemeldinger om at flere lokalkirkelige råd opplever at arbeid med høringsuttalelser er krevende, har Kirkerådet de siste årene i flere tilfeller sendt dokumenter på høring til et *utvalg* instanser. Siden høringen tar opp prinsipielle spørsmål om kirkens demokratiske ordninger er det et spørsmål om denne høringen bør sendes ut bredt, til *alle* menighetsråd og kirkelige fellesråd.

I høst er det flere saker fra Kirkerådet som sendes på høring. For å unngå at menighetsrådene og kirkelige fellesråd får for stor belastning med å besvare høringer, anbefales det at høringen kun sendes til et utvalg av menighetsrådene og kirkelige fellesråd. Alle menighetsråd og kirkelige fellesråd vil kunne avgi uttalelse, uavhengig av om de har fått tilsendt høringen eller ikke. Det vil også bli presisert at ikke alle de som mottar høringsnotatet, må avgi uttalelse. Det har ikke vært tidsmessig mulig å forelegge denne saken for Kirkerådets råd for personer med funksjonsnedsettelse. Høringsnotatet inneholder forslag som har konsekvenser for ulike stemmeberettigede sin mulighet til å delta i valget. Det legges derfor opp til at rådet også blir bedt om å gi høringsuttalelse til saken.

Etter høringen vil Kirkerådet kunne behandle saken i sitt møte 27.–28. februar 2024. Det kan også bli nødvendig at Kirkerådet i sitt møte 23. januar 2025, tar stilling til noen avklaringer knyttet til det digitale valgsystemet (se nærmere nedenfor).

Noen av forslagene som presenteres i høringsnotatet, er ikke ferdig utredet. Det er for eksempel ikke nå klart om det er mulig å benytte en alternativ innlogging for dem

som ikke har eller kan få elektronisk ID. Teksten i høringsnotatet beskriver dette, men det er viktig å understreke at noen av vurderingene er foreløpige. Nærmere utredning vil kunne avdekke at noen forslag blir for kostbare eller for kompliserte til at det er aktuelt å gjennomføre dem.

Om det digitale valgsystemet og endringer i medlemsregisteret fra 2024

Gjennomføringen av de kirkelige valgene er avhengig av et digitalt valgadministrasjonsverktøy hvor man kan legge inn informasjon om menighetsrådene, kandidater, lister, oppslutning, resultater mv. Dette gjelder uavhengig av om valget gjennomføres digitalt eller på papir. Ved fysisk valg har det også inneholdt informasjon om forhåndsstemming og valglokaler. Det digitale valgadministrasjonsverktøyet har vært valgmodulen i Den norske kirkes medlemsregister. Kirkerådet har i 2024 inngått avtale med ny leverandør om videre utvikling og vedlikehold av medlemsregisteret. En del av denne avtalen innebærer utfasing av eldre teknologi. Det betyr at det ikke er mulig å gjenbruke alle elementer i valgmodulen fra forrige valg, men at det er mye som må bygges opp på nytt. Dersom valget blir heldigitalt, kan valgadministrasjonsverktøyet som programmeres på nytt, være langt enklere.

Kirkerådet anskaffet systemet for digital forhåndsstemming (Invote) fra firmaet *Scytl Election Technologies S.L.U.* – en spansk leverandør av elektroniske stemmesystemer og valgteknologi. Kontrakten med Scytl innebærer at Kirkerådet har en mulighet til å gjenbruke løsningen deres ved kirkevalget i 2027. Samtidig er det ikke adgang til å gjøre vesentlige endringer innenfor rammen av anskaffelsesregelverket, men kun en begrenset videreutvikling avgrenset til en prosentandel av den totale kontrakten. Den 4. april 2024 ble Den norske kirke informert om at *Scytl Election Technologies S.L.U.* var insolvent, og den 24. april 2024 ble det videre informert om at firmaet hadde begjært konkurs. I juli 2024 ble Den norske kirke imidlertid informert om at det argentinske selskapet Comitia MSA hadde kjøpt opp *Scytl*s virksomhet i Europa og Invote-løsningen. Dette innebærer at det fortsatt vil være mulig å benytte seg av opsjonen om å gjenbruke løsningen. Anskaffelsesregelverket setter likevel begrensninger på hvor mange endringer i systemet som kan gjøres, uten at det blir nødvendig med en ny anskaffelse.

Om en skal benytte opsjonen eller gå til ny anskaffelse, er et av spørsmålene som må vurderes nærmere i løpet av høsten. På bakgrunn av dette kan det bli nødvendig at Kirkerådet også avklarer noen spørsmål i sitt januar møte 2025.

Forslagene i høringsnotatet

Hovedgrepet som ligger bak forslagene i høringsnotatet, er behovet for forenkling og ressursbesparelser. Høringsnotatet følger opp vedtaket fra Kirkerådet i mars 2024, med drøfting av spørsmålene om valget skal gjennomføres som fysisk og/eller digitalt valg, om tid og sted for valget, om Kirkemøtets sammensetning, andre forenklinger i regelverket og valgordning.

Samisk utvalg har 1. mars 2024 lagt frem en rapport som inkluderer flere forslag til tiltak for å styrke samisk kirkeliv. Det inkluderer også forslag om endringer i Kirkemøtets sammensetning for å øke samisk representasjon i Kirkemøtet. Disse endringsforslagene blir fulgt opp i en egen prosess.

I høringsnotatet er noen forslag og modeller beskrevet, og det er inkludert en vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene. Det er flere modeller og løsninger som kan tenkes, enn de som er foreslått i høringsnotatet. Det gjelder hvordan valget skal gjennomføres, hvordan Kirkemøtet skal sammensettes osv. Det finnes flere omfattende, tidligere utredninger, bl.a. *Styrket demokrati i Den norske kirke* (2008) og *Kirkelig demokrati og valgordninger* (2020) som drøfter mange forskjellige alternativer og forslag. Det er begrenset hvor mange parallelle forslag og modeller man kan utrede, og hvor mange problemstillinger høringsinstansene skal og bør forholde seg til. Derfor må Kirkerådet ta stilling til hvilke forslag og modeller som skal sendes på høring. Utkastet til høringsnotatet bygger på de føringene Kirkerådet vedtok i mars 2024. Det må likevel pekes på at hvis Kirkerådet ønsker å inkludere vesentlige og nye elementer i høringsnotatet, vil det kreve tid å bearbeide høringsnotatet før utsending, noe som vil presse tidsplanen for å nå høring og saksbehandling til Kirkemøtet 2025.

Særlig om valgordning

I Kirkerådets behandling av saken i mars 2024 vedtok Kirkerådet at saken til september også skulle inkludere et vedtaks punkt 5 e) om «valgordning». *Valgordning* er et vidt begrep, som kan omfatte drøfting av flere spørsmål, herunder spørsmål om forholdstallsvalg eller flertallsvalg og direkte eller indirekte valg. I Kirkerådets forhandlinger ble forslaget om å ta inn dette punktet begrunnet med at man ønsket å vurdere ordningen med Nominasjonskomiteens liste ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet på nytt. I lys av føringene fra Kirkerådets tidligere behandling har sekretariatet utarbeidet et høringsnotat som drøfter ordningen med Nominasjonskomiteens liste, men som ikke tar opp spørsmål om direkte og indirekte valg eller valgordningen ellers.

Det er likevel behov for å omtale to problemstillinger nærmere.

Direkte og indirekte valg

Kirkerådets sekretariat mottok 27. august 2024 et brev fra *Bønnelista og Frimodig kirke*, datert 12. august 2024.² Her skriver de bl.a. at:

Vi mener det er viktig å styrke den lokale forankringen av kirkens ledelse, hvor de som leder kirken regionalt/nasjonalt har en sterkere tilknytning til menighetsrådene/soknene.

² Av uvisse årsaker mottok ikke Kirkerådets postmottak e-posten 12. august 2024, men først en oppfølgende e-post 27. august 2024.

Derfor ønsker Frimodig kirke og Bønnelista at det blir vurdert en mer sammenhengende valgordning der Kirkemøtet og bispedømmerådene blir valgt av og utfra menighetsrådene. Vi ber om at dette forslaget blir utredet og sendt ut på høring sammen med de øvrige forslag til endringer i valgordningen.

Spørsmålet om direkte og indirekte valg har tidligere vært behandlet av Kirkemøtet i flere omganger, blant annet i 2013, 2014 og 2018. Når Kirkerådet nå behandler rammer for kirkevalget, er det et spørsmål som kunne ha vært vurdert på nytt. Samtidig er det ikke føringer fra Kirkerådets tidligere behandling som har pekt på at dette er blant spørsmålene som bør inngå i utkastet til høringsnotat. Det er derfor ikke en del av utkastet til høringsnotat som nå er forberedt. Det er Kirkerådet som må avgjøre hvilke spørsmål som skal tas opp i høringen.

Ulike lister i Kirkemøtet

Ungdommens kirkemøte 2023 behandlet en sak om *Kirkelig mangfold i et kirkelig uenighetsfelleskap*. Komiteen som forberedte saken, uttalte følgende:

Effektene av etablering av valglister i kirkedemokratiet har ikke vært drøftet nok. Valglister kan føre til økt oppmerksomhet på det som skiller heller enn det man er enige om. Valglistene kan bidra til å skape grupperinger og polarisering, og fokuset på meninger i kirken kan bidra til at de som ikke er kristne tror at det å være kristen handler om et sett med meninger og regler. Polarisering gir mindre rom for mellomposisjoner og nyansering. De teologiske og ekklesiologiske sidene ved den nye utviklingen med flere kirkepolitiske lister bør utredes, blant annet for å se på eventuelle polariserende effekter. Det er viktig at kirkepolitikere samtaler med hverandre på tvers av ulike meninger og ulikheter, for bedre å forstå hverandre, ikke for å overbevise hverandre. Komiteen vil minne kirkepolitikere og alle kirkas medlemmer om de idealene for debatt og uenighet som kommer fram i 1 Kor 13. La oss ha Kristus som forbilde.

På denne bakgrunnen vedtok Ungdommens kirkemøte blant annet følgende:

UKM ønsker at potensielt polariserende effekter av ulike valglister under kirkevalget utredes, og drøftes på Kirkemøtet.

Dette spørsmålet går høringsnotatet ikke nærmere inn i.

Behov for endringer i regler om stemmerett ved valg av døvemenighetenes representant og sørsamisk representant

Alle medlemmer i en døvemenighet og medlemmer i Saemien Åålmege (samisk menighet i sørsamisk språkområde) som har kirkelig stemmerett, har stemmerett ved valg av menighetsrådet i den aktuelle kategorialmenigheten. Valgordningen ved valg av døvemenighetenes representant til Oslo bispedømmeråd og Kirkemøtet og

sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet er også langt på vei lik, men det er forskjeller mellom reglene om hvem som har stemmerett. Ved valg av døvemenighetenes representant er det kun *leke* medlemmer som har stemmerett ved valg av døves menighetsråd, mens ved valg av sørsamisk representant har alle medlemmer av Saemien Åålmege stemmerett, også om de er prest eller lek kirkelig tilsatt. Dette har historiske grunner.

Dette er et godt eksempel på at et komplekst regelverk skaper utfordringer for digitalisering. Da disse valgene tidligere ble håndtert separat på papir, hadde det ikke noe å si at de hadde ulike regler. Når begge valgene skal inn i samme digitale system, blir det en utfordring når forskjeller må håndteres. Det gir flere alternativer å holde oversikt over, utvikle og teste. En ser heller ikke prinsipielle grunner til at det bør være forskjell på reglene for disse valgene.

I høringsnotatet foreslås det å fjerne særskilt representasjon av prest og lek kirkelig tilsatt. Hvis Kirkemøtet går inn for dette, vil skillet på leke medlemmer og andre uansett bli borte. Dersom en velger å videreføre særskilt representasjon, vil det være hensiktsmessig å harmonisere reglene om stemmerett, slik at de blir like. Den følgende drøftingen bygger derfor på en forutsetning av at det fortsatt er en særskilt representasjon av prest og andre kirkelig ansatte i bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Dette kan ses på som et detaljspørsmål, som kun gjelder noen få personer. Samtidig er det snakk om hvem som skal ha stemmerett i ulike valg, hvor konsekvensen av en harmonisering vil være at noen enten får utvidet eller begrenset stemmeretten sin. Fordi det har konsekvenser for det digitale valgsystemet, anses det nødvendig å avklare dette spørsmålet i 2025, i stedet for å vente til regelvedtak i 2026.

Det er en prest og tre andre kirkelig ansatte i Saemien Åålmege, mot ca. 26,5 årsverk i døvekirken. Forutsatt at prest og andre kirkelig ansatte i Saemien Åålmege også er medlem av menigheten, har de stemmerett ved valg av 1) menighetsrådet i bostedssoknet, 2) Saemien Åålmegearie (menighetsrådet i Saemien Åålmege), 3) sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet og 4) hhv. prest eller lek kirkelig tilsatt til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet. Prester og andre kirkelig ansatte i døvemenighetene, som også er medlem av døvemenigheten, vil på sin side ha stemmerett i valg av 1) menighetsrådet i bostedssoknet, 2) Døves menighetsråd og 3) hhv. prest eller lek kirkelig tilsatt til Oslo bispedømmeråd og Kirkemøtet.

På den ene siden er det argumenter for å begrense til kun å gjelde leke for begge valgene. Da vil man få samme regler som valg av leke til Kirkemøtet, og det vil innebære at stemmeretten for de fire ansatte i Saemien Åålmege vil bli begrenset sammenlignet med i dag, men de vil fortsatt ha stemmerett ved valg av hhv. prest og lek kirkelig tilsatt. På den andre siden er det argumenter for at alle medlemmer av kategorialmenighetene, uansett om de er ansatt eller ikke, bør kunne stemme på hhv. døvemenighetenes representant og sørsamisk representant. Det vil også gjøre at det blir samme gruppe stemmeberettigede både ved kategorialmenighetenes menighetsrådsvalg og hhv. sørsamisk representant og døvemenighetenes

representant. Samtidig innebærer det at en litt større gruppe (opptil 27 personer) vil få innflytelse i flere kanaler i kirkevalget. Det bryter med et prinsipp om at hver velgers stemme skal ha like stor innflytelse i valget. Begge deler vil føre til en forenkling i digitaliseringsarbeidet.

Kirkerådets vurdering er at det bør begrenses til kun å gjelde for leke ved begge valg, for å hindre at det blir flere enn nødvendig som får mange kanaler for innflytelse i valget av bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Siden dette er problemstillinger som kun berører utvalgte kategorialmenigheter, foreslås det at det gjennomføres en egen og begrenset høringsprosess med Døves kirkeråd, døvemenighetene, Saemien Ålmegevarie, Oslo bispedømmeråd og Nidaros bispedømmeråd som høringsinstanser.

Støtteordning for nomineringsgrupper mv. som har innvalgte medlemmer i Kirkemøtet

Da Kirkemøtet vedtok å innføre en årlig støtteordning med en årlig ramme på kr. 2 millioner for registrerte nomineringsgrupper som har medlemmer innvalgt i Kirkemøtet mv., vedtok Kirkemøtet samtidig at støtteordningen «skal evalueres etter kirkevalget i 2023», jf. vedtaks punkt 5 i sak KM 18/21. Dette utgjør 8 millioner i en fireårsperiode. Siden den ble etablert med virkning fra 2022, utgjorde det derfor kun i underkant av 4 millioner i forrige fireårsperiode.

Denne støtteordningen har tidligere vært en del av kirkevalgbudsjettet. Fra 2024 av er den overført til Kirkemøtets koststed, slik at støtteordningen for nomineringsgrupper mv. behandles i sammenheng med andre kostnader til Kirkemøtet, herunder møtegodtgjørelse. En vil komme tilbake med en evaluering på et senere tidspunkt.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringer av rammene for gjennomføring av valg har større økonomiske og administrative konsekvenser. Dette er omtalt i høringsnotatet, både i avsnittene der de ulike forslagene presenteres, og i samlekapittelet for økonomiske og administrative konsekvenser. Her i saksorienteringen pekes det på noen momenter det er særlig viktig for Kirkerådet å være kjent med.

Siden 2020 har Kirkerådet budsjettert med ¼ av kostnadene til kirkevalget i de fire årene frem mot kirkevalget, hvor det meste av kostnadene går til utbetaling i valgåret. I budsjettet for 2024 er det budsjettert med 12,5 millioner til kirkevalg (inkludert 2 millioner i støtte til nomineringsgrupper mv. i Kirkemøtet, som er flyttet over til et nytt koststed), jf. sak KR 89/23. Dette utgjør halvparten av det beløpet som ble satt av i 2020, 2021 og 2022. Det innebærer at det allerede har blitt kuttet i budsjettet til kirkevalg i innværende periode (altså perioden 2024–2027), sammenlignet med tidligere valg. Kirkerådet har et ansvar for sikre at det er samsvar mellom tilgjengelige ressurser og det arbeidet som skal gjøres. Det er nødvendig å gjennomføre forenklinger for å unngå at tiltakene blir for dyre. Hvis det ikke

gjennomføres forenklinger, vil det være nødvendig å budsjettere mer enn det som har vært gjort, noe som vil gå på bekostning av andre prioriteringer.

De mest omfattende økonomiske og administrative konsekvensene er knyttet til valg av modell for hvordan valget skal gjennomføres. Det er i høringen foreslått tre modeller. Modell 1 med heldigitalt kirkevalg, der alle som stemmer må identifisere seg med en elektronisk ID, antas å kunne gjennomføres med langt mindre ressurser enn valget i 2023. Ved denne modellen forventes det at kostnad til løsning for digital stemmegivning kan bli på om lag samme nivå som i 2023. Et heldigitalt kirkevalg slik det er beskrevet i modell 1, vil medføre lite ressurser til nyprogrammering av valgmodul siden funksjonalitet for valgting og opptelling av papirstemmer ikke er nødvendig. I denne modellen legger Kirkerådet til grunn at tilskuddet til kirkelig fellesråd for lokal valggjennomføring vil kunne spares.

Det er krevende å vurdere de økonomiske og administrative konsekvensene av modell 2. Modellen har hovedvekt på digitalt valg, men med begrensede muligheter for å stemme ved oppmøte for dem som ikke har elektronisk ID. Det er mange usikkerhetsmomenter som alle kan få stor påvirkning på ressursbruk. Hvis det lar seg gjøre, bygger modellen på at også de som stemmer ved oppmøte, må gjøre dette digitalt. Da må man ha en alternativ innlogging. En kan for eksempel se for seg en ordning hvor en tredjeperson (for eksempel en tilsatt på et kirkekontor) utfører legitimasjonskontroll og logger inn velgeren. En slik løsning kan være så omfattende at man overskrider grensen for endringer som kan gjøres innenfor opsjonen om gjenbruk av Invote. I så tilfelle må det gjøres en ny anskaffelse av en løsning for digital stemmegivning, noe som gir en stor økning i kostnader. Hvis den begrensede stemmingen skal gjøres på papir, blir det andre kostnader. Da må det utvikles støtte for håndtering av papirstemmer i det valgadministrative verktøyet. Med papirstemmer dukker det også opp spørsmål om bruk av stemmesedelkonvolutt. Alternativet til dette er heldigitalt manntall. Utvikling av dette vil også kunne føre til at man overskrider grensen for hva som kan gjøres innenfor opsjonen om gjenbruk av Invote.

Modell 3 – gjennomføring med digital forhåndsstemming og valgdag med fysisk stemmegiving – er modellen som er nærmest situasjonen i 2023. Siden deler av valgmodulen må programmeres på nytt, vil denne modellen gi økning i kostnadene til digital utvikling sammenlignet med 2023. Denne modellen vil også medføre at det må utbetales tilskudd til lokal valggjennomføring, og den vil gi en stor belastning på kirken lokalt til bemanning av valglokaler og annet valgarbeid. Dette vil være ressurser som kunne vært brukt til annet menighetsbyggende arbeid.

Som det går frem av utkastet til høringsnotat, vurderes det ikke som aktuelt å gå for modell 3. I utkastet er det lagt opp til at Kirkerådet anbefaler modell 1 med heldigitalt valg. Det er det alternativet som vil være minst kostnadskrevende og belastende for kirken lokalt.

Det er vanskelig å forutse kostnadene til IT-utvikling. Hvor lang tid det tar å programmere en funksjon, påvirkes av mange faktorer som ikke er så lette å se på

forhånd. I arbeidet med valgmodulen skal det nå inn nye folk og ny teknologi, noe som kompliserer bildet ytterligere. Det er derfor ikke mulig å beregne en kostnad på hvert enkelt element som foreslås forenklet. Overordnet er det likevel mulig å si at alle ekstra elementer har en kostnad, og jo enklere regelverket blir, jo billigere blir valget.

I løpet av høsten 2024 vil det avklares om det er aktuelt å bruke opsjonen for å gjenbruke det digitale valgsystemet. Det avhenger av hvor kostbare nødvendige endringsordrer vil være. Hvis det er aktuelt å gjenbruke løsningen, kan det være noen forslag som må gjennomføres eller ikke kan gjennomføres i den formen de er presentert her, fordi det da blir en for stor kostnad i endringsordren. Det vil en komme tilbake til i oppfølging av høringen.

Fordi det er usikkerhet knyttet til bruk av opsjonen om gjenbruk av det digitale valgsystemet, og til hvilke tekniske løsninger som ellers vil være mulig, er det nå nødvendig å gå ut fra at digitalt valg vil koste omtrent det samme som i 2023, justert for lønns- og prisvekst. Dette forutsetter imidlertid at det blir vedtatt forenklinger i løsningene. Hvis man for eksempel lander på en ordning med papirstemmer, vil dette gi en økt kostnad til digital utvikling sammenlignet med 2023. Det vil både bli ekstra kostnader til selve utviklingen og til den bemanningen som trengs for å følge opp arbeidet fra Kirkerådets side.

Tabellen under forsøker å gi et anslag for de økonomiske konsekvensene av forslagene til modeller, sett opp mot regnskapet for kirkevalget 2023. Som allerede pekt på, er det stor usikkerhet knyttet til dette. Alle tall gjelder for hele valgperiodene (2020–2023 og 2024–2027) og er rundet opp til nærmeste hundre tusen kroner.

	Regnskap 2023	Mulig budsjett 2027 ved modell 1	Mulig budsjett 2027 ved modell 2	Mulig budsjett 2027 ved modell 3
Digitalt valg	19 400 000	21 600 000	27 600 000	27 600 000
Tilskudd lokalt	34 800 000	-	-	35 000 000
Intensjonsstøtte og listestøtte	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Støtte til nominerings- grupper ³	3 700 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
Kommunikasjon	12 000 000	12 000 000	12 000 000	12 000 000
Trykk av stemmesedler	1 000 000	-	-	1 000 000
Tildeling bispedømmeråd	7 500 000	2 000 000	3 000 000	3 000 000
Annen valg- administrasjon ⁴	2 220 000	2 000 000	3 000 000	3 000 000
SUM	85 620 000	50 600 000	58 600 000	94 600 000

³ Denne støtteordningen er overført fra kirkevalgets koststed til Kirkemøtet, men er likevel tatt med her for å forenkle sammenligningen med 2023-tallene. Grunnen til at den er doblet fra forrige periode, er at da ble tilskuddet bare utbetalt i to år, mens i inneværende periode vil tilskuddet bli utbetalt over fire år.

⁴ Bl.a. ekstra bemanning i Kirkerådet, kursing av nye råd, møter og oversettelser.